

zaaknummer 2014 W 1295

3 maart 2015

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. N.D. Geraads, advocaat te Eindhoven,

tegen:

wijlen **[naam]**,
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven onder meer pastoor in de parochie [naam] te [plaats].

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 18 september 2014. Op 10 november 2014 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van [naam], vicaris-generaal van het Bisdom.

Op 10 februari 2014 heeft te Utrecht een raadkamerzitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden. Geen der partijen is verschenen.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Klager komt uit een gelovig gezin, dat bestond uit zes kinderen. Klager was de derde. Het gezin woonde in [plaats]. Aangeklaagde was de pastoor in de parochie [naam] te [plaats].

Nadat klager de Heilige Communie had gedaan, werd hij automatisch misdienaar. Dit was in 1975. Daarnaast was klager lid van het kerkkoor, want hij kon goed zingen. Aangeklaagde was dirigent van dit kerkkoor.

Gemiddeld was klager eens per week tot eens per twee weken misdienaar in de kerk. In de beginfase waarin klager misdienaar was, werd hij vaak door aangeklaagde ingeroosterd met andere misdienaars. Na verloop van tijd kwam het steeds vaker voor dat klager alleen werd ingeroosterd. De missen die minder druk bezocht werden, zoals de ochtendmissen door de week, werden namelijk maar door één misdienaar gediend.

Aangeklaagde zocht veel lichamelijk contact met de misdienaars. In de eerste maanden dat klager misdienaar was, won aangeklaagde zijn vertrouwen. Maar al snel had klager het idee dat aangeklaagde er de voorkeur aan gaf om hem te knuffelen en niet de andere misdienaars. Ergens in 1976 ging het knuffelen over in tongzoenen. Op het moment dat het tonen van

genegenheid door aangeklaagde overging in tongzoenen, realiseerde klager zich goed dat er iets gebeurde wat niet hoorde. Desondanks kon klager er niet aan ontsnappen. Wanneer klager alleen was met aangeklaagde werd hij structureel een of meerdere keren door aangeklaagde getongzoend. Aangeklaagde greep elke gelegenheid die daarvoor was aan om aangeklaagde te zoenen. In de weekenden was er minder gelegenheid, omdat dan ook de koster aanwezig was.

Aangeklaagde maakte zelf de roosters voor de misdienaars en bracht deze persoonlijk rond met zijn auto. Klager was uitverkoren om aangeklaagde daarbij te helpen. Aanvankelijk was dit leuk. Aangeklaagde scheurde rond in zijn auto en speelde spelletjes met klager. Van seksueel misbruik was in eerste instantie geen sprake. Wel creëerde aangeklaagde zo een situatie waar klager niet zomaar uit kon stappen. Immers, wanneer klager thuis zou vertellen dat hij aangeklaagde niet meer wilde helpen met het rondbrengen van de roosters, zouden er zeker vragen zijn gesteld door zijn ouders. Na verloop van tijd begon aangeklaagde klager ook tijdens deze ritjes te tongzoenen. Meestal betastte hij ook de geslachtsdelen van klager over zijn kleding heen. Klager kan zich niet herinneren dat aangeklaagde ook aan zijn blote geslachtsdelen heeft gezeten. Ook gebeurde het dat aangeklaagde zijn eigen stijve geslachtsdeel uit zijn broek haalde en klager dwong het aan te raken.

Eens per week werd er gerepeteerd met het kerkkoor. Omdat klager mooi kon zingen, werd hij uitverkoren om solo's te zingen. Daarvoor moest apart gerepeteerd worden. Klager was dan alleen met aangeklaagde. Bovenin de kerk bij het orgel dwong aangeklaagde klager om hem af te trekken en werden de geslachtsdelen van klager over zijn kleding heen door aangeklaagde betast. Bij deze gelegenheid tongzoende aangeklaagde klager ook.

Zelfs toen de oudste broer van klager overleed op [datum] en aangeklaagde klager kwam ophalen om naar zijn broer te gaan, heeft aangeklaagde klager onderweg in de auto getongzoend.

Klager werd door aangeklaagde beloond met cadeautjes. Bijna iedere keer dat er seksueel misbruik plaats had gevonden, kreeg klager een postzegelserie van aangeklaagde. Klager heeft meer dan 100 postzegelseries bij elkaar 'verdiend', waardoor klager weet dat het seksueel misbruik meer dan 100 keer plaats moet hebben gevonden.

Het seksueel misbruik is opgehouden toen klager naar de middelbare school ging en stopte bij het kerkkoor en met het misdienaarschap. In [jaar] vertrok aangeklaagde uit de parochie. Vanaf dat moment is het seksueel misbruik zeker gestopt, aldus klager.

2.2. Klager vindt het moeilijk te duiden welke gevolgen het seksueel misbruik voor het verloop van zijn leven heeft gehad. Hij heeft het seksueel misbruik door aangeklaagde altijd weggestopt en ermee leren leven. Wel heeft klager het gevoel dat hij altijd sterk moet zijn. Dit gevoel wijt klager aan het seksueel misbruik. Dit gevoel maakt dat klager een sterk verantwoordelijkheidsgevoel heeft voor zijn omgeving, maar minder voor zichzelf. Ook ervaart klager dat hij emotioneel gereserveerd is, waardoor het voor hem moeilijk is om trots op zichzelf te zijn en op wat hij heeft bereikt. Dit doet klager pijn.

Klager voelt boosheid voor wat hem door aangeklaagde is aangedaan en verdriet op het moment dat hij denkt dat hij iets had moeten doen om aangeklaagde te stoppen. Het feit dat aangeklaagde na klager nog meer slachtoffers heeft gemaakt, zorgt voor een schuldgevoel bij klager.

De vrouw van klager is nog voor hun huwelijk op de hoogte geraakt van het seksueel misbruik door aangeklaagde. Recentelijk heeft klager zijn kinderen hierover geïnformeerd. Ook een aantal vrienden van klager is hiervan op de hoogte.

2.3. Het doel van klager van het indienen van zijn klacht is om kenbaar te maken dat aangeklaagde vele slachtoffers heeft gemaakt. Daarbij hoopt klager dat door de R.-K. Kerk erkend wordt dat klager door aangeklaagde seksueel is misbruikt. Voorts wenst hij dat door de R.-K. Kerk erkend wordt dat seksueel misbruik vaak is voorgekomen en een onderdeel is van het gesloten systeem van de R.-K. Kerk.

3. De reactie (zakelijk weergegeven)

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. De vicaris-generaal heeft in zijn schriftelijke reactie gesteld dat het door klager geschetste misbruik aannemelijk wordt geacht. Jegens aangeklaagde zijn al meerdere klachten wegens seksueel misbruik door de Klachtencommissie aannemelijk geacht. Voorts heeft de vicaris-generaal verklaard ervan overtuigd te zijn dat het Bisdom in een vroeg stadium van het misbruik op de hoogte moet zijn geweest, ondanks het feit dat hierover niets terug te vinden is in de archieven van het Bisdom. Door enkel tot overplaatsing van de aangeklaagde over te gaan zijn er naderhand nog meer slachtoffers gevallen. Dit kan het Bisdom verweten worden.

Namens het Bisdom zijn excuses aangeboden.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3. Er zijn ongeveer 39 jaar verstreken sedert de feiten, die klager aangeklaagde verwijt, zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden. Van 1976 tot ongeveer 1980 heeft aangeklaagde klager getongzoend en betast boven zijn kleding. Ook dwong hij klager om hem af te trekken. Dit gebeurde wanneer klager als misdienaar aanwezig was, bij koorrepetities en tijdens autoritjes met aangeklaagde. Ten aanzien van de frequentie kan de Klachtencommissie klager volgen in zijn veronderstelling dat het misbruik ruim 100 keer plaats heeft gevonden, gelet op de postzegelverzameling die klager in die jaren verzameld heeft.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft beschreven. Daarnaast wordt zijn verklaring ondersteund door meerdere steunverklaringen bij de Klachtencommissie bekend onder de nummers 2012T915 en 2013-4096, 2013-4095, 2014-4470, 2014W1247, 2014W1178, 2014W1183 en 2014W1184, alsmede de gegrond verklaarde klacht jegens aangeklaagde met nummer 2008T3. Tenslotte heeft de Klachtencommissie acht geslagen op

de schriftelijke verklaring van de echtgenote van klager d.d. 9 september 2014, waaruit volgt dat zij in de zomer van 1989 door klager op de hoogte is gesteld van het seksueel misbruik door aangeklaagde.

Een en ander in onderlinge samenhang bezien ondersteunt naar het oordeel van de Klachtencommissie voldoende de aannemelijkheid van het seksueel misbruik van klager door aangeklaagde.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas negen jaar oud. Aangeklaagde was voor hem iemand waarin hij vertrouwen moest kunnen st[plaats]en.

4.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. De gegroundverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan en een oprechte spijtbetuiging kunnen w[plaats]icht bijdragen aan de vermindering van dat leed.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Bisschop van het Bisdom Roermond de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 3 maart 2015 door mr. G.A.M. Stevens, voorzitter, drs. Th.M. Bronzwaer en mr. F.J.M. Walstock, leden, bijgestaan door mr. L.P. Stapel, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.